

1. 04 Strokovni članek

UDK 35:354.81(497.4)"1990/..."

Prejeto: 12. 9. 2022

Upravni organi s področja gospodarstva od leta 1990 do leta 2022

MAJA POVALEJ, JASMINA KOGOVŠEK

višji svetovalki – arhivistki za gradivo uprave po letu 1945
Arhiv Republike Slovenije, Zvezdarska ulica 1, SI-1102 Ljubljana
e-pošta: maja.povalej@gov.si, jasmina.kogovsek@gov.si

Izvleček

Članek obravnava razvoj republiških upravnih organov s področja gospodarstva v obdobju od leta 1990 do danes. Po prvih povojnih večstrankarskih in demokratičnih volitvah je bila spomladi leta 1990 oblikovana nova vlada, ki je za področje gospodarstva imela pristojnih več sekretariatov. Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 so sekretariate zamenjala ministrstva. Postopoma je prihajalo do združevanja različnih področij v eno ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, medtem ko so nekatera področja ves čas prihajala in odhajala iz njegovega resorja (tehnologija, energetika, rudarstvo). V članku so navedeni tudi ministri, ki so vodili posamezna ministrstva, organi v sestavi in izvajalske institucije.

Ključne besede:

gospodarstvo,
sekretariat,
ministrstvo,
organ v sestavi,
arhivsko gradivo

Abstract

ADMINISTRATIVE BODIES IN THE FIELD OF THE ECONOMY
FROM 1990 TO 2022

The article discusses the development of the republic's administrative bodies in the field of the economy from 1990 to the present day. After the first post-war multi-party and democratic elections, a new government was formed in the spring of 1990, with several secretariats in charge of the economy. After the independence of Slovenia in 1991, the secretariats were replaced by ministries. Gradually, different departments were combined into one ministry responsible for the economy, with some of its administrative areas constantly changing (technology, energy, mining). The article also lists the ministers who headed individual ministries, constituent bodies and executive institutions.

Key-words:

economy,
secretariat,
ministry,
constituent body,
archival materials

Uvod

Aprila 1990 so potekale prve povojne večstrankarske in demokratične volitve, ki so bile tudi zadnje v Jugoslaviji. 17. maja 1990 je bila konstituirana Skupščina Republike Slovenije. Z vidika dostopnosti arhivskega gradiva predstavlja ta datum prelomnico – vse javno arhivsko gradivo, ki je nastalo pred tem datumom, je dostopno brez omejitev, razen javno arhivsko gradivo, ki vsebuje določene osebne podatke.¹

Stranke, združene v koalicijo Demos, so 16. maja 1990 izvolile novo vlado, takrat še pod imenom izvršni svet, ki je imela 27 članov.² Za področje gospodarstva je bilo pristojnih več sekretariatov: Republiški sekretariat za industrijo in gradbeništvo, Republiški sekretariat za energetiko, Republiški sekretariat za tržišče in splošne zadeve, Republiški sekretariat za turizem in gostinstvo, Republiški sekretariat za drobno gospodarstvo ter Republiški sekretariat za družbeno planiranje.

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 so sekretariate zamenjala ministrstva. Z Zakonom o organizaciji in delovnem področju republiške uprave³ so bili leta 1991 do tedaj obstoječi sekretariati večinoma le preimenovani v ministrstva: Ministrstvo za industrijo in gradbeništvo, Ministrstvo za energetiko ter Ministrstvo za turizem in gostinstvo. Republiški sekretariat za drobno gospodarstvo je z delom nadaljeval kot Ministrstvo za malo gospodarstvo, Republiški sekretariat za tržišče in splošne zadeve kot Ministrstvo za trgovino ter Republiški sekretariat za družbeno planiranje kot Ministrstvo za planiranje.

Leta 1993 sta z uveljavitvijo Zakona o Vladi RS⁴ nastala dva večja upravna organa, ki sta pokrivala področje gospodarstva in sta prejšnje organe združila v Ministrstvo za gospodarske dejavnosti ter Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj. Obe ministrstvi sta delovali do leta 2000, ko sta se, skupaj z Ministrstvom za malo gospodarstvo in turizem, ki je med leti 1997 in 2000 delovalo kot samostojno ministrstvo, združila v Ministrstvo za gospodarstvo. K novemu organu je bilo najprej za štiri leta dodano še področje tehnologije, ki mu je bilo ponovno priključeno leta 2012, ko je nastalo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Pod tem imenom ministrstvo deluje še danes.

Prva leta v samostojni Sloveniji zaznamuje veliko število organov s področja gospodarstva, ki so se na prelomu tisočletja, s pojavom novega koncepta gospodarske politike – t. i. politike razvoja podjetništva in konkurenčnosti ter s presegom parcialne optimizacije prej samostojnih resorjev, postopoma združevali. Danes Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo predstavlja veliko ministrstvo, ki pokriva in usklajuje različna področja gospodarstva.

Republiški sekretariati v obdobju 1990–1991

S spremembami in dopolnitvami Zakona o organizaciji in delovnem področju republiških upravnih organov in republiških organizacij junija 1990⁵ so dotedanji republiški komiteji nadaljevali z delom kot republiški sekretariati, njihove naloge pa so ostale enake.⁶ Na področju gospodarstva so delovali: Republiški sekretariat za industrijo in gradbeništvo, Republiški sekretariat za energetiko, Republiški sekretariat za drobno gospodarstvo, Republiški sekretariat

¹ Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih. V: *Uradni list RS*, št. 30/2006 in 51/2014, 65. člen.

² *Uradni list RS*, št. 24/1990.

³ *Uradni list RS*, št. 27/1991.

⁴ *Uradni list RS*, št. 4/1993.

⁵ *Uradni list RS*, št. 24/1990.

⁶ *Uradni list SRS*, št. 12/1982; *Uradni list SRS*, št. 14/1986.

za tržišče in splošne gospodarske zadeve, Republiški sekretariat za turizem in gostinstvo ter Republiški sekretariat za družbeno planiranje.

Republiški sekretariat za industrijo in gradbeništvo (1990–1991)

Opravljal je naloge, ki so se nanašale na primarno in predelovalno industrijo, razen energetike in primarne živilske industrije s področja združenega dela in opravljanja samostojnega osebnega dela v dejavnosti industrije in gradbeništva. V obdobju delovanja je sekretariat vodil Izidor Rejc.

Organ v sestavi:

- Republiški gradbeni inšpektorat.

Republiški sekretariat za energetiko (1990–1991)

Opravljal je naloge s področja energetike, predelave ali dodelave energetskih surovin (premog, uran, nafta, zemeljski plin), racionalnega ravnanja z njimi ter naloge s področja rudarstva. Sekretariat je vodil dr. Miha Tomšič.

Organa v sestavi:

- Republiški energetske inšpektorat,
- Republiški rudarski inšpektorat.

Republiški sekretariat za drobno gospodarstvo (1990–1991)

Opravljal je naloge, ki so se nanašale na pospeševanje drobnega gospodarstva (ukrepi glede na usklajeno izvajanje na vseh področjih drobnega gospodarstva, razvoj, pospeševanje in povezovanje novih oblik drobnega gospodarstva). Sekretariat je vodil Viktor Brezar.

Republiški sekretariat za tržišče in splošne gospodarske zadeve (1990–1991)

Opravljal je naloge, ki so se nanašale na promet blaga in storitev, na pojave in razmerja na trgu, na delovanje ukrepov ekonomske politike, na sistem cen in na ukrepe v zvezi z nadzorom cen, na preskrbljenost trga, na predlaganje intervencijskega uvoza, na blagovne rezerve, na turizem in gostinstvo in na druge zadeve na gospodarskih področjih, ki so se nanašale na delovna področja sekretariata. Sekretariat je vodil Maks Bastl.

Organa v sestavi:

- Zavod Republike Slovenije za cene,
- Republiški tržni inšpektorat.

Republiški sekretariat za turizem in gostinstvo (1990–1991)

Opravljal je naloge, ki so se nanašale na turistične storitve, na rekreacijo in oddih delovnih ljudi, na razvoj turizma, na gostinstvo ter na združevanje dela in sredstev organizacij združenega dela, ki so opravljale turistično in gostinsko dejavnost. Sekretariat je vodil Ingo Paš.

Republiški sekretariat za družbeno planiranje (1990–1991)

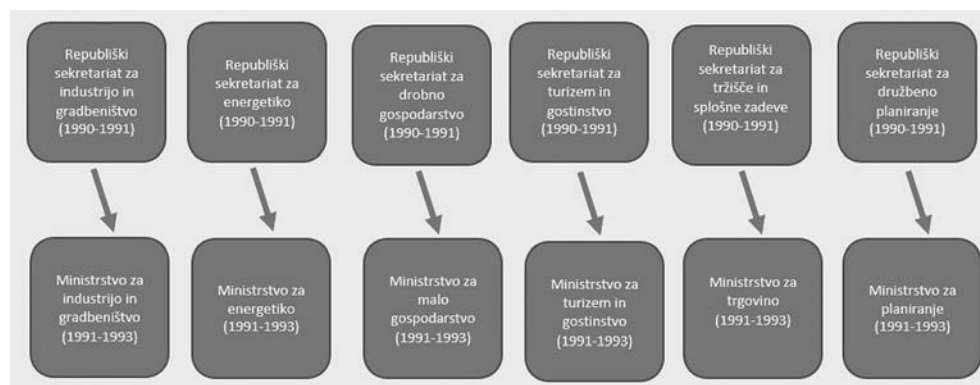
Opravljal je naloge, ki so se nanašale na sistem družbenega planiranja, na dolgoročni plan, na oblikovanje tekoče politike razvoja v letnih resolucijah ter drugih aktih v zvezi z uresničevanjem srednjeročnih družbenih planov ter njihovega izvrševanja. Prav tako je opravljal naloge, ki so se nanašale na sodelova-

nje republik pri pripravi in uresničevanju družbenih planov in planskih aktov.⁷ Sekretariat je vodil Igor Umek.

Organa v sestavi:

- Zavod Republike Slovenije za družbeno planiranje,
- Zavod Republike Slovenije za statistiko.

Shema 1: Preimenovanje sekretariatov v ministrstva

Ministrstva v obdobju 1991–1993

Sredi leta 1991 so se z Zakonom o organizaciji in delovnem področju republiške uprave⁸ kot upravni organi za posamezna upravna področja ali za več upravnih področij ustanovila ministrstva. Področje gospodarstva so pokrivala naslednja ministrstva: Ministrstvo za industrijo in gradbeništvo, Ministrstvo za energetiko, Ministrstvo za turizem in gostinstvo, Ministrstvo za malo gospodarstvo, Ministrstvo za trgovino ter Ministrstvo za planiranje. Dotedanji republiški sekretarji so z delom nadaljevali kot ministri.⁹

Ministrstvo za industrijo in gradbeništvo (1991–1993)

Ministrstvo je opravljalo zadeve, ki so se nanašale na primarno in predelovalno industrijo, razen energetike in primarne živilske predelave, ter na gradbeništvo in gradnjo objektov.

Izidorja Rejca je načelu ministrstva 14. maja 1992 zamenjal Dušan Šešok.

Organ v sestavi:

- Republiški gradbeni inšpektorat.

Ministrstvo za energetiko (1991–1993)

Opravljalo je zadeve, ki so se nanašale na primarno in transformacijsko energijo, na pridobivanje, predelavo ali dodelavo energetskih surovin in na racionalno ravnanje z njimi, na ravnanje za radioaktivnimi odpadki in iztrošenim jedrskim gorivom ter na rudarstvo.

Dr. Miha Tomšiča je 14. maja 1992 kot minister zamenjal mag. Franc Avberšek.

⁷ Uradni list SRS, št. 5/1980.

⁸ Uradni list RS, št. 27/1991.

⁹ Prav tam.

Organa v sestavi:

- Republiški energetske inšpektorat,
- Republiški rudarski inšpektorat.

Ministrstvo za turizem in gostinstvo (1991–1993)

Opravljalo je naloge, ki so se nanašale na gostinstvo, turistično posredovanje in prostočasne dejavnosti, na kategoriziranje turističnih krajev in na merila za opravljanje storitev v turističnih krajih, na turistične takse in druge pristojbine za razvoj turizma.

Inga Paša je 14. maja 1992 kot minister zamenjal mag. Janez Sirše.

Ministrstvo za malo gospodarstvo (1991–1993)

Opravljalo je zadeve, ki so se nanašale na malo gospodarstvo in obrt. Del njegovega področja je bilo tudi pospeševanje malega gospodarstva in obrti z ekonomskimi in drugimi ukrepi sistemske narave ter ukrepi tekoče ekonomske politike in na njihovo usklajeno izvajanje na vseh področjih (povezovanje malega gospodarstva in obrti z drugimi nosilci materialne proizvodnje in druge zadeve malega gospodarstva in obrti).

Viktorja Brezarja je na čelu ministrstva 14. maja 1992 nadomestil dr. Maks Tajnikar.

Ministrstvo za trgovino (1991–1993)

Ministrstvo je opravljalo naloge, ki so se nanašale na opravljanje trgovinske dejavnosti, ki so vključevale promet blaga in storitev na domačem trgu, razmere na trgu, preskrbljenost trga, predlaganje intervencijskega uvoza, intervencije v preskrbi, sistem nadzora cen, spremljanje gibanj cen blaga in storitev, blagovne rezerve ter varstvo potrošnikov.

Organa v sestavi:

- Republiška direkcija za blagovne rezerve,
- Republiški tržni inšpektorat.

Ministri za trgovino:

- Maks Bastl (16. 5. 1990–12. 2. 1992),
- Jožef Jeraj (12. 2. 1992–23. 9. 1992),
- Davorin Valentinčič (23. 9. 1992–25. 1. 1993).

Ministrstvo za planiranje (1991–1993)

Ministrstvo za planiranje je opravljalo naloge, ki so se nanašale na sistem planiranja, na koncept, strategijo in usmerjanje nacionalnega in regionalnega razvoja, na hitrejši razvoj demografsko ogroženih območij in drugih območij v republiki, ki so imela razvojne težave, ter na ukrepe tekoče ekonomske politike.

Igorja Umeke je 14. maja 1992 kot minister zamenjal dr. Davorin Kračun.

Organa v sestavi:

- Zavod Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj,
- Zavod Republike Slovenije za statistiko.

Ministrstva v obdobju 1993–2000

V tem obdobju so bila za področje gospodarstva pristojna tri ministrstva, in sicer Ministrstvo za gospodarske dejavnosti, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj ter med leti 1997 in 2000 Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem.

Ministrstvo za gospodarske dejavnosti (1993–2000)

Z Zakonom o Vladi Republike Slovenije leta 1993¹⁰ so dotedanji organi Ministrstvo za industrijo in gradbeništvo, Ministrstvo za malo gospodarstvo, Ministrstvo za energetiko in Ministrstvo za turizem in gostinstvo nadaljevali z delom kot Ministrstvo za gospodarske dejavnosti.

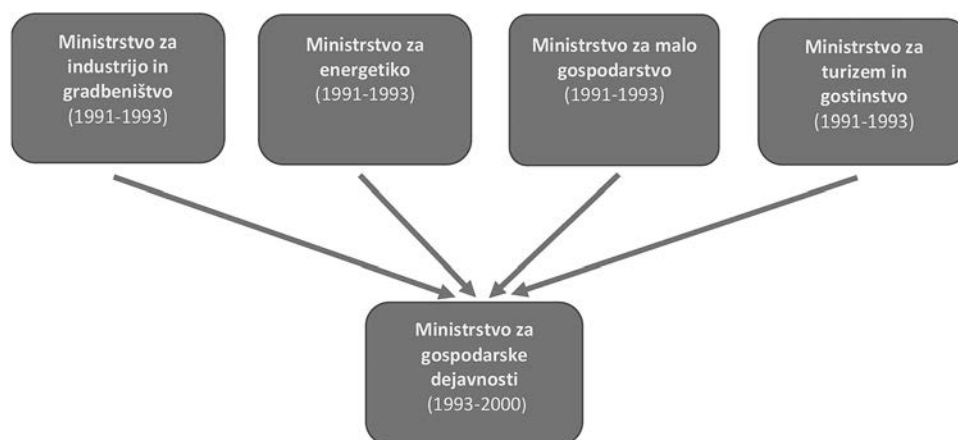
Na podlagi Zakona o organizaciji in delovnem področju ministrstev¹¹ je Ministrstvo za gospodarske dejavnosti leta 1994 opravljalo zadeve, ki so se nanašale na razvoj gospodarstva ter njegovo pospeševanje z ekonomskimi in drugimi ukrepi sistemske narave; opredeljevalo in vodilo gospodarsko politiko za posamezne panoge in podjetja v industriji in rudarstvu ter zadeve, povezane z malimi in srednje velikimi podjetji ter svetovalnimi in pospeševalnimi organizacijami na tem področju; na primarno in transformirano energijo, na pridobivanje, predelavo ali dodelavo virov energije (premog, uran, nafta, zemeljski plin, biomase in novi obnovljivi viri) in na racionalno ravnanje z njimi; na ravnanje z iztrošenim jedrskim gorivom; na primarno in predelovalno industrijo ter na gradbeništvo; na razvoj turizma in gostinstva; na turistično promocijo Republike Slovenije; na organiziranje potovanj in turistično posredovanje in prostočasnno dejavnost; na turistične takse in druge pristojbine za razvoj turizma.

Po spremembi zakona o Vladi RS je Ministrstvo za gospodarske dejavnosti koncem leta 2000 nadaljevalo z delom kot Ministrstvo za gospodarstvo.¹²

Organi v sestavi:¹³

- Urad Republike Slovenije za obrt,
- Direkcija Republike Slovenije za oskrbo z energijo,
- Agencija Republike Slovenije za učinkovito rabo energije,

Shema 2: Nastanek Ministrstva za gospodarske dejavnosti

¹⁰ Uradni list RS, št. 4/1993.

¹¹ Uradni list RS, št. 71/1994.

¹² Uradni list RS, št. 119/2000.

¹³ Uradni list RS, št. 71/1994.

- Direkcija Republike Slovenije za rudna bogastva,
- Direkcija Republike Slovenije za poslovno informacijsko središče,
- Republiški energetske inšpektorat,
- Republiški rudarski inšpektorat,
- Republiški gradbeni inšpektorat.

Ministri, ki so vodili Ministrstvo za gospodarske dejavnosti:

- dr. Maks Tajnikar (25. 1. 1993–30. 1. 1996),
- Metod Dragonja (31. 1. 1996–20. 4. 1999),
- dr. Tea Petrin (20. 4. 1999–7. 6. 2000),
- dr. Jože Zagožen (7. 6. 2000–30. 11. 2000).

Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj (1993–2000)

Ministrstvo za trgovino in Ministrstvo za planiranje sta na podlagi Zakona o Vladi RS¹⁴ nadaljevali z delom kot Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, ki je bilo ustanovljeno 17. januarja 1993. Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj je opravljalo naloge s področja trgovine, planiranja gospodarskih zadev, ki so se nanašale na sistem ekonomskih odnosov s tujino ter na zunanjetrgovinski režim; na zunanjetrgovinsko poslovanje, promet blaga in storitev s tujino ter opravljanje gospodarske dejavnosti v tujini; na vlaganje sredstev tujih oseb v domača podjetja in druge organizacije; na dolgoročno proizvodno kooperacijo in poslovno tehnično sodelovanje ter na obmejno gospodarsko sodelovanje.

Na podlagi Zakona o organizaciji in delovnem področju ministrstev¹⁵ je Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj opravljalo zadeve, ki so se nanašale na koncept, strategijo ter usmerjanje nacionalnega in regionalnega razvoja; na ukrepe tekoče ekonomske politike; na usklajevanje in dodeljevanje spodbud, pomembnih za uravnotežen regionalni razvoj območij s posebnimi razvojnimi težavami (demografsko ogrožena, razvojno šibka območja); na oblikovanje sistema in izvedbe lastninskega preoblikovanja; na vzpostavitev sistema investicijskih družb in vzajemnih skladov; na področje ekonomskih odnosov s tujino, ki je vključevalo zunanjetrgovinsko politiko, vključno z zaščitno politiko (uvozne dajatve, uvozne kontingente, prelevmane in druge oblike zaščite); zunanjetrgovinsko poslovanje, tuja vlaganja ter druge zunanjetrgovinske posle; gospodarsko sodelovanje s posameznimi državami in koordinacijo gospodarskega sodelovanja z domačimi in tujimi subjekti, obmejno gospodarsko sodelovanje; na sodelovanje z mednarodnimi ekonomskimi organizacijami, institucijami in integracijami; na prilagajanje instrumentov trgovinske politike Republike Slovenije z Evropsko unijo, koordinacijo prilagajanja na drugih področjih in usklajevanje blagovnega prometa s standardi in zahtevami tržišč razvitih držav; na urejanje in usmerjanje opravljanja blagovnega prometa in trgovinske dejavnosti; na pospeševanje in racionalizacijo blagovnih tokov ter posodabljanje metod trgovanja in njegove informatike; na spremljanje blagovnih tokov in preskrbljenosti z osnovnimi živili ter zagotavljanje in izvajanje finančnih intervencij in intervencij s tržnimi blagovnimi rezervami v primeru potrebe po uravnoteženju blagovnih tokov; na pripravo ukrepov, vezanih na preskrbo v primeru izrednih razmer; na urejanje sistema blagovnih rezerv in finančnih intervencij pri osnovni preskrbi ter pripravo letnih in srednjeročnih programov na teh področjih; na zagotavljanje pravic potrošnikov in njihovo varstvo; na spremljanje gibanja cen blaga in storitev; na izvajanje pravic in dolžnosti države na področju nadzora nad cenami s sprejemanjem ukrepov določitve cen, zlasti glede cen osnovnih

¹⁴ Uradni list RS, št. 4/1993.

¹⁵ Uradni list RS, št. 71/1994.

živil ter storitev in proizvodov monopolnih dejavnosti ter na zagotavljanje nadomestil pri cenah, sprejetih zaradi stabilizacije cen oziroma zaradi onemogočenega nadomeščanja stroškov za enostavno reprodukcijo.

Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj je bilo ukinjeno z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o Vladi RS.¹⁶ Njegova delovna področja je prevzelo Ministrstvo za gospodarstvo, razen nadzora nad državnimi pomočmi, ki je prešlo pod Ministrstvo za finance.

Organi v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj so bili leta 1994:¹⁷

- Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj,
- Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov,
- Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence,
- Urad Republike Slovenije za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije,
- Direkcija Republike Slovenije za blagovne rezerve,
- Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

Agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj je organ v sestavi ministrstva postala leta 1999.¹⁸

Ministri, ki so vodili Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj:

- dr. Davorin Kračun (25. 1. 1993–26. 1. 1995),
- Janko Deželak (26. 1. 1995–27. 2. 1997),
- dr. Marjan Senjur (27. 2. 1997–30. 11. 2000).

Shema 3: Nastanek Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj

Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem (1997–2000)

Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem je leta 1997 na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o organizaciji in delovnem področju ministrstev¹⁹ od Ministrstva za gospodarske dejavnosti prevzelo delavce in del nalog. Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem je opravljalo zadeve, ki so se nanašale na skrb za spremljanje ter usmerjanje razvoja malega gospodarstva, turizma, gostinstva in obrti, na njihovo pospeševanje z ukrepi sistemske narave

¹⁶ Uradni list RS, št. 119/2000.

¹⁷ Uradni list RS, št. 71/1994.

¹⁸ Uradni list RS, št. 60/1999.

¹⁹ Uradni list RS, št. 47/1997.

ter ukrepi tekoče ekonomske politike in na usklajeno izvajanje le-teh na vseh področjih gospodarskega razvoja; na turistično promocijo Republike Slovenije; na organiziranje potovanj in turistično posredovanje in prostočasno dejavnost; na turistično takso in druge pristojbine za razvoj turizma; na druge zadeve malega gospodarstva, turizma, gostinstva in obrti.

Ministrstvo, ki je imelo sedež v Mariboru, je med leti 1997 in 2000 vodil le en minister, in sicer Janko Razgoršek.

Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem je bilo ukinjeno leta 2000, njegovo delovno področje pa je bilo priključeno Ministrstvu za gospodarstvo.²⁰

Ministrstvi od leta 2000 dalje

Leta 2000 ustanovljeno Ministrstvo za gospodarstvo RS je pod tem imenom delovalo do leta 2012, ko je bilo preimenovano v Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, spremenila pa so se tudi določena področja delovanja.

Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije (2000–2012)

Leta 2000 je prišlo do večjih sprememb. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je nadaljevalo z delom kot Ministrstvo za gospodarstvo z delovnimi področji Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, razen delovnega področja nadzora nad državnimi pomočmi in delovnega področja Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize, Ministrstva za gospodarske dejavnosti in delom delovnega področja Ministrstva za znanost in tehnologijo, ki se nanaša na tehnologijo, ter Ministrstva za malo gospodarstvo in turizem.²¹

S tem ko je Ministrstvo za gospodarstvo prevzelo delovna področja Ministrstva za znanost in tehnologijo, Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj ter Ministrstva za malo gospodarstvo in turizem, so ta ministrstva prenehala delovati.

Delovno področje Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, ki se je nanašalo na nadzor nad državnimi pomočmi, je prešlo v delovno pristojnost Ministrstva za finance. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, ki je bil do leta 2000 organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, je postal samostojna vladna služba z direktorjem, ki je neposredno odgovoren predsedniku vlade in kot tak deluje še danes.

S 1. julijem 2003 je Služba Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj prevzela od Ministrstva za gospodarstvo delovno področje regionalnega razvoja ter ustrezno število uslužbencev in ustrezne pravice proračunske uporabe, dokumentacijo, prostore in opremo.²²

Področje tehnologije je ostalo v okviru Ministrstva za gospodarstvo le štiri leta, kajti že leta 2004 je bilo to področje priključeno novoustanovljenemu Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo,²³ ki je delovalo do leta 2012. Z njegovo ukinitvijo se je področje tehnologije ponovno preneslo na gospodarski resor, in sicer v okvir Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Od leta 2004 naprej je Ministrstvo za gospodarstvo opravljalo naloge na področjih ekonomskega sistema in razvoja, notranjega trga, tehnične zakonodaje in meril, varstva potrošnikov, varstva konkurence, ekonomskih odnosov s tujino, razvoja podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, intelektualne lastnine,

²⁰ Uradni list RS, št. 119/2000.

²¹ Uradni list RS, št. 119/2000.

²² Uradni list RS, št. 56/2003.

²³ Uradni list RS, št. 123/2004.

drobnega gospodarstva in turizma, energetike in rudarstva, elektronskih komunikacij, pošte in industrijskih projektov.

Leta 2003 so se oblikovali direktorati. Za Ministrstvo za gospodarstvo so bili na začetku ustanovljeni Direktorat za razvoj podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, Direktorat za ekonomske odnose s tujino in Direktorat za notranji trg.²⁴ Leta 2004 je nastal še Direktorat za turizem, medtem ko se je Direktorat za razvoj podjetniškega sektorja preimenoval v Direktorat za podjetništvo in konkurenčnost.²⁵ Leta 2005 sta bila dodana še Direktorat za energijo in Direktorat za elektronske komunikacije.²⁶ Slednji je del ministrstva ostal do leta 2009, ko je to področje prešlo pod okrilje Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.²⁷ Leta 2009 je prišlo še do ene spremembe – pod Ministrstvo za gospodarstvo je iz Ministrstva za okolje in prostor prešlo področje učinkovite rabe energije²⁸.

Na začetku leta 2012, pred preoblikovanjem ministrstva, je Ministrstvo za gospodarstvo opravljalo naloge na področju podjetništva in konkurenčnosti (pripravljanje politike in izvajanje ukrepov za promocijo podjetništva, razvoja malih in srednje velikih podjetij ter spodbujanje tehnološkega razvoja in inovativnosti), na področju turizma in ekonomskih odnosov s tujino (priprava in izvajanje strategije in politike spodbujanja turizma ter priprava predpisov s področja turizma in gostinstva, vodenje in koordiniranje zadev s področja skupne trgovinske politike, mednarodnega poslovnega okolja, politike spodbujanja internacionalizacije in tujih neposrednih investicij, ukrepi s področja ekonomskih odnosov s tujino), na področju notranjega trga (priprava in izvajanje politike s področja enotnega trga blaga in storitev, nacionalne tehnične infrastrukture kakovosti, prava družb, varstva potrošnikov, intelektualne lastnine in konkurence, preskrbljenosti trga in blagovnih rezerv, nadzora cen in trgovinske dejavnosti) ter na področju energetike in rudarstva (priprava in skrb za celovito energetske politiko države na področju oskrbe z energijo (proces pridobivanja in predelave, proizvodnje, prenosa, distribucije in dobave energije, učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije za ogrevanje in transport), podeljevanje rudarskih pravic za raziskovanje in izkoriščanje vseh vrst mineralnih surovin, skrb za gospodarsko ravnanje z vsemi mineralnimi surovinami, priprava zakonov in drugih aktov).²⁹

V sestavi Ministrstva za gospodarstvo so med leti 2000 in 2012 delovali naslednji organi:

- Agencija Republike Slovenije za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije,
- Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino,
- Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence,
- Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov,
- Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
- Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto (2004–2009),
- Energetski inšpektorat (2004–2005),
- Inšpektorat Republike Slovenije za energetiko in rudarstvo (2005–2012),
- Agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj (1999–2003).

²⁴ Uradni list RS, št. 58/2003.

²⁵ Uradni list RS, št. 43/2004.

²⁶ Uradni list RS, št. 138/2004.

²⁷ Uradni list RS, št. 48/2009.

²⁸ Prav tam.

²⁹ Cilji in naloge Ministrstva za gospodarstvo: http://arhiv.nuk.uni-lj.si/wayback/201106060-91251/http://www.mg.gov.si/si/o_ministrstvu/cilji_in_naloge_ministrstva/ (dostop: 17. 8. 2022).

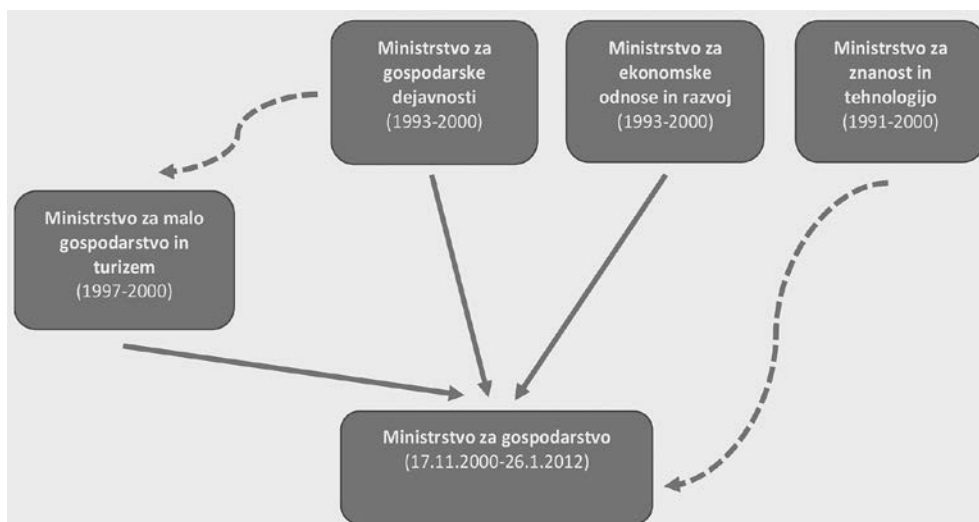
Izvajalske institucije:

- Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve,
- Zavod Republike Slovenije za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov,
- Pospeševalni center za malo gospodarstvo,³⁰
- Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije,
- Slovenska turistična organizacija,
- Slovenski podjetniški sklad,
- Slovenski inštitut za standardizacijo,
- Slovenska akreditacija,
- Javni sklad za razvoj malega gospodarstva,
- Agencija Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo,
- Agencija za radioaktivne odpadke,
- Javna agencija Republike Slovenije za energijo,
- Sklad za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in za odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško.

V času delovanja Ministrstva za gospodarstvo so bili njegovi ministri:

- dr. Tea Petrin (30. 11. 2000–20. 4. 2004),
- dr. Matej Lahovnik (20. 4. 2004–3. 12. 2004),
- mag. Andrej Vizjak (3. 12. 2004–21. 11. 2008),
- dr. Matej Lahovnik (21. 11. 2008–9. 7. 2010),
- mag. Darja Radić (16. 7. 2010–11. 7. 2011),
- mag. Mitja Gaspari (11. 7. 2011–10. 2. 2012).

Shema 4: Nastanek Ministrstva za gospodarstvo

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije (2012–)

Na začetku leta 2012 je z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije³¹ Ministrstvo za gospodarstvo nadaljevalo z delom kot Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in pod tem imenom deluje še danes. Omenjeni zakon je med drugim prinesel tudi ukinitvev Ministrstva za

³⁰ Leta 2005 se je preoblikoval v Javno agencijo RS za podjetništvo in tuje investicije (*Uradni list RS*, št. 73/2005).

³¹ *Uradni list RS*, št. 8/2012.

visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter prenesel delovna področja, ki so se nanašala na tehnologijo, pošto in meroslovje, ponovno na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Zakon pa je ministrstvu prinesel še eno spremembo, delovno področje energetike, rudarstva in učinkovite rabe energije, ki je do leta 2012 spadalo pod Ministrstvo za gospodarstvo, je bilo preneseno na Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.

Tako je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo od leta 2012 opravljalo naloge na področjih ekonomskega sistema in razvoja, notranjega trga, tehnične zakonodaje in meril, varstva potrošnikov, varstva konkurence, ekonomskih odnosov s tujino, razvoja podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, intelektualne lastnine, drobnega gospodarstva in turizma, industrijskih projektov, naloge na področju regionalnega razvoja in evropske kohezijske politike ter naloge na področju tehnologije, meroslovja in pošte.

Shema 5: Prenos področja tehnologije

Nove spremembe je prinesel Zakon o spremembi Zakona o državni upravi,³² na podlagi katerega je bila s 1. marcem 2014 ustanovljena Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, ki je od Ministrstva za gospodarski

Shema 6: Prenos področja evropske kohezijske politike in razvoja

³² Uradni list RS, št. 12/2014.

razvoj in tehnologijo prevzela delovno področje evropske kohezijske politike, evropskega teritorialnega sodelovanja, finančnih mehanizmov in razvoja.

Danes Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo zagotavlja podporo krepitvi mednarodne konkurenčnosti slovenskih podjetij in spreminjanju sestave slovenskega gospodarstva tako, da je čim bolj prilagojeno zahtevam svetovnega gospodarstva. Z različnimi ukrepi zagotavlja čim stabilnejše, čim bolj predvidljivo in konkurenčno gospodarsko okolje za rast in razvoj slovenskih podjetij na slovenskem in tujih trgih. Deluje na področjih internacionalizacije, podjetništva, tehnološkega razvoja (priprava in izvajanje politike spodbujanja internacionalizacije in tujih neposrednih investicij, izvajanje in razvoj novih ukrepov, politika in ukrepi za promocijo podjetništva, razvoj malih in srednje velikih podjetij, spodbujanje tehnološkega razvoja in inovativnosti), področju turizma (priprava in izvajanje strategije in politike spodbujanja turizma ter priprava predpisov s področja turizma in gostinstva), področju notranjega trga (priprava in izvajanje evropske in nacionalne politike s področja enotnega trga blaga in storitev, tehnične zakonodaje ter nacionalne infrastrukture kakovosti (akreditacija, meroslovje, standardizacija), gospodarskega prava, pomoči in prestrukturiranja gospodarskih družb v težavah, poštnih storitev, varstva potrošnikov, intelektualne lastnine in konkurence, trgovinske politike, pokopališko-pogrebne dejavnosti in prikritih vojnih grobišč, nadzora cen in trgovinske dejavnosti), področju regionalnega razvoja (uresničevanje zastavljenih strateških ciljev zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, oblikovanje regionalne politike, spodbujanje trajnostnega razvoja vseh regij (razvojnih in kohezijskih)) in področju lesarstva (zagotovitev učinkovitega podpornega okolja in spodbud za pripravo podjetij iz gozdno-lesne verige za poslovanje na tujih trgih).³³

Ministrstvo leta 2022 sestavljajo naslednje organizacijske enote:³⁴

- Kabinet ministra,
- Direktorat za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo,
- Direktorat za turizem,
- Direktorat za notranji trg,
- Direktorat za regionalni razvoj,
- Direktorat za lesarstvo,
- Služba za razvojna sredstva,
- Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje,
- Generalni sekretariat,
- Notranjerevizijska služba.

V okviru ministrstva delujejo trije organi v sestavi:

- Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
- Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino,
- Urad Republike Slovenije za meroslovje.

Za podrobnejše izvajanje ukrepov ministrstva so zadolžene naslednje izvajalske ustanove:

- Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije,
- Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve,
- Slovenski inštitut za standardizacijo,

³³ Cilji in naloge Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo: http://mgrt.arhiv-spletisc.gov.si/si/o_ministrstvu/cilji_in_naloge_ministrstva/index.html (dostop: 17. 8. 2022).

³⁴ O Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-gospodarski-razvoj-in-tehnologijo/o-ministrstvu/> (dostop: 17. 8. 2022).

- Slovenska akreditacija,
- Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja,
- Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence,
- Javna agencija Republike Slovenije za trženje in promocijo turizma – Slovenska turistična organizacija,
- Center Noordung.

V času od leta 2012 so Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo vodili naslednji ministri:

- mag. Radovan Žerjav (10. 2. 2012–25. 1. 2013),
- mag. Stanko Stepišnik (20. 3. 2013–29. 11. 2013),
- dr. Uroš Čufer (11. 12. 2013–24. 2. 2014),
- Metod Dragonja (24. 2. 2014–18. 9. 2014),
- Jožef Petrovič (18. 9. 2014–4. 12. 2014),
- Zdravko Počivalšek (4. 12. 2014–1. 6. 2022)
- Matjaž Han (1. 6. 2022–danes).

Organi v sestavi ministrstev, pristojnih za gospodarstvo

V okviru gospodarskega resorja so delovali različni organi v sestavi. Nekateri delujejo še danes (Tržni inšpektorat RS, Urad RS za intelektualno lastnino, Urad RS za meroslovje), nekateri so se iz organov v sestavi preoblikovali v izvajalske institucije, spet drugi so bili ukinjeni ali je njihovo področje prešlo pod ministrstvo oziroma pod drug resor.

Tržni inšpektorat Republike Slovenije

Republiški tržni inšpektorat je nasledil Tržni inšpektorat RS, ki je začel delovati s 1. decembrom 1995 na podlagi Zakona o organizaciji in delovnem področju ministrstev³⁵ kot organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. Nadzoroval je na domačem trgu in preko mejnih nadzorov izvrševanja zakonov in drugih predpisov, ki so urejali promet blaga in opravljanje storitev, cene blaga in storitev, njihovo kakovost in standarde ter varstvo blagovnih in storitvenih znamk, znakov kakovosti in označb izvora blaga.

Danes je inšpektorat organ v sestavi Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Njegovo delovanje je usmerjeno v izvajanje nadzora nad izvrševanjem veljavnih predpisov, med katere kot najpomembnejša področja sodijo varstvo potrošnikov, varnost izdelkov, trgovina, gostinstvo, storitev, cene, turizem, obrt in varstvo avtorskih pravic.

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

Z Ustavnim zakonom za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije je bil 25. junija 1991 ustanovljen Urad RS za varstvo industrijske lastnine v sestavi Ministrstva za znanost in tehnologijo.³⁶ V Urad RS za intelektualno lastnino se je preimenoval decembra 1994, ko je začel veljati Zakon o organizaciji in delovnem področju ministrstev, s katerim so mu bile dodeljene tudi pristojnosti na področju avtorske in sorodnih pravic. De-

³⁵ Uradni list RS, št. 71/1994.

³⁶ Uradni list RS, št. 1/1991.

cembra 2000 je z uveljavitvijo sprememb Zakona o Vladi postal organ v sestavi Ministrstva za gospodarstvo.

Urad RS za intelektualno lastnino je pristojen za opravljanje nalog s področja intelektualne lastnine, ki vključuje področje avtorskega prava in prava industrijske lastnine, ter za pripravo zakonodaje s področja intelektualne lastnine.

Urad Republike Slovenije za meroslovje

Ob osamosvojitvi Slovenije leta 1991 je bil za izvajanje nalog na področju meroslovja z Ustavnim zakonom za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije³⁷ ustanovljen Urad RS za standardizacijo in meroslovje. Leta 2001 so se zaradi reorganizacije njegovih širokih pristojnosti naloge na področju meroslovja prenesle na samostojen urad, Urad Republike Slovenije za meroslovje, ki danes deluje v sestavi Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Urad RS za meroslovje vodi in razvija nacionalni meroslovni sistem Republike Slovenije, vključno s sistemom ugotavljanja skladnosti na področju izdelkov iz plemenitih kovin in z vodenjem postopkov v okviru priznanja Republike Slovenije za poslovno odličnost. Te sisteme predstavlja v ustreznih mednarodnih organizacijah ter jih razvija na mednarodno primerljiv in prepoznaven način.

Zavod Republike Slovenije za cene

Ob prenehanju delovanja leta 1991³⁸ je bil organ v sestavi Republiškega sekretariata za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Opravljal je analitične in druge strokovne naloge ter izvajal ukrepe in opravljal naloge, ki so se nanašale na družbeni nadzor cen.

Urad Republike Slovenije za obrt

Z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev³⁹ leta 1994 je bil za spremljanje in usmerjanje razvoja obrti kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarske dejavnosti ustanovljen Urad Republike Slovenije za obrt. Pristojnosti so leta 1997 prešle na Ministrstvo za malo gospodarstvo in turizem.⁴⁰

Direkcija Republike Slovenije za rudna bogastva

Direkcija RS za rudna bogastva je bila v 90. letih organ v sestavi Ministrstva za gospodarske dejavnosti. Opravljala je strokovne, tehnične in razvojne naloge na področju strategije gospodarjenja z mineralnimi in energetskimi surovinami. Leta 2001 je skupaj z Direkcijo RS za oskrbo z energijo nadaljevala z delom kot Uprava RS za rudarstvo pod okriljem Ministrstva za okolje in prostor.⁴¹

³⁷ Uradni list RS, št. 1/1991.

³⁸ Prav tam.

³⁹ Uradni list RS, št. 71/1994.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 47/1997.

⁴¹ Uradni list RS, št. 30/2001.

Direkcija Republike Slovenije za oskrbo z energijo

Direkcija RS za oskrbo z energijo je bila v 90. letih organ v sestavi Ministrstva za gospodarske dejavnosti. Opravljala je strokovne, tehnične, organizacijske in razvojne naloge na področju zanesljive in kakovostne oskrbe z energijo. Leta 2001 je skupaj z Direkcijo RS za rudna bogastva nadaljevala z delom kot Uprava RS za rudarstvo pod okriljem Ministrstva za okolje in prostor.⁴²

Agencija Republike Slovenije za učinkovito rabo energije

Z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev⁴³ je bila kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarske dejavnosti ustanovljena Agencija RS za učinkovito rabo energije, ki je z delom začela leto kasneje. Leta 2000 je postala organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Po 1. maju 2005 je to področje ponovno prišlo pod gospodarski resor, in sicer v pristojnost Sektorja za aktivnosti učinkovite rabe in obnovljivih virov energije Direktorata za energijo v okviru Ministrstva za gospodarstvo.

Agencija je izvajala programe za spodbujanje učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije ter sproizvodnje toplote in električne energije.

Direkcija Republike Slovenije za poslovno informacijsko središče

Direkcija RS za poslovno informacijsko središče je bila z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev⁴⁴ organ v sestavi Ministrstva za gospodarske dejavnosti. Državni upravi, trgovini, gospodarski zbornici, mednarodnim prevoznikom, špediterjem, bankam, zavarovalnicam in drugim zainteresiranim institucijam je zagotavljala dostop do strateških mednarodnih poslovnih informacij s povezovanjem v specializirana svetovna informacijska središča. Leta 2001 je postala organ v sestavi Ministrstva za informacijsko družbo,⁴⁵ nato je bila konec leta 2003 ukinjena, naloge pa je prevzelo ministrstvo.⁴⁶

Republiški energetske inšpektorat – Energetski inšpektorat – Inšpektorat Republike Slovenije za energetiko in rudarstvo

Na podlagi Zakona o organizaciji in delovnem področju republiških upravnih organov in republiških organizacij ter samostojnih strokovnih služb Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije⁴⁷ sta se združila Republiški elektroenergetski inšpektorat in Republiški inšpektorat parnih kotlov v Republiški energetski inšpektorat, ki je postal organ v sestavi Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Nadzoroval je izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov iz republiške pristojnosti, ki so urejali elektroenergetiko, proizvodnjo elektrotehničnih materialov in opreme, projektiranje, izgradnjo in uporabo naprav za proizvodnjo in izkoriščanje jedrske energije, termoeenergetiko in tlačne posode.

Leta 2001 sta se elektroenergetski del in področje kurjene opreme (termoeenergetike) združila z Inšpektoratom RS za okolje in prostor v Inšpektorat

⁴² Uradni list RS, št. 30/2001.

⁴³ Uradni list RS, št. 71/1994.

⁴⁴ Prav tam.

⁴⁵ Uradni list RS, št. 30/2001.

⁴⁶ Uradni list RS, št. 58/2003.

⁴⁷ Uradni list SRS, št. 5/1980.

RS za energetiko, okolje in prostor, področje nadzora opreme pod tlakom pa je prešlo na Tržni inšpektorat RS.

Konec leta 2004 je bilo v skladu Z zakonom o Vladi RS področje energetike preneseno na Ministrstvo za gospodarstvo in ustanovljen je bil Energetski inšpektorat, ki je bil pristojen za področje elektroenergetike in termoeenergetike. Leta 2005 se je Energetski inšpektorat preimenoval v Inšpektorat RS za energetiko in rudarstvo, delovnemu področju pa je bil dodan nadzor s področja rudarstva. Z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o organih v sestavi ministrstev⁴⁸ je bil 1. aprila 2012 ustanovljen Inšpektorat RS za promet, energetiko in prostor, ki je združil tri inšpektorate: Prometni inšpektorat, Inšpektorat RS za energetiko in rudarstvo ter prostorski del Inšpektorata RS za okolje in prostor ter prešel v resor Ministrstva za infrastrukturo. Po treh letih je v skladu s 5. členom Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o organih v sestavi ministrstev⁴⁹ inšpektorat nadaljeval delo kot Inšpektorat RS za infrastrukturo brez gradbene, geodetske in stanovanjske inšpekcije.

Republiški rudarski inšpektorat

Republiški rudarski inšpektorat je deloval kot organ v sestavi različnih organov – od leta 1990 Republiškega sekretariata za energetiko,⁵⁰ med letoma 1991 in 1993 v sestavi Ministrstva za energetiko ter med letoma 1993 in 2001 v sestavi Ministrstva za gospodarske dejavnosti. Leta 2001 je bilo področje rudarske inšpekcije priključeno k Inšpektoratu RS za okolje in prostor⁵¹ ter leta 2004 k Inšpektoratu RS za okolje, prostor in energijo,⁵² ki sta delovala v okviru Ministrstva za okolje in prostor. Leta 2005 je področje rudarske inšpekcije ponovno prešlo v okvir Ministrstva za gospodarstvo in svoje delo nadaljevalo kot Inšpektorat Republike Slovenije za energetiko in rudarstvo.⁵³

Republiški rudarski inšpektorat je nadzoroval izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki so urejali raziskovanje in izkoriščanje vseh vrst rudnin.

Republiški gradbeni inšpektorat

Že pred letom 1990 je deloval kot organ v sestavi komitejev oziroma sekretariatov s področja gospodarstva. Nadzoroval je izvrševanja zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki so urejali gradbeništvo in gradnjo objektov, proizvodnjo gradbenih proizvodov in izvedbo gradbenih konstrukcij. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in delovnem področju ministrstev⁵⁴ leta 2001 je Tržni inšpektorat RS prevzel delovno področje Republiškega gradbenega inšpektorata v delu, ki se nanaša na kakovost gradbenih proizvodov in gradbenih materialov. Danes gradbena inšpekcija deluje v okviru Inšpektorata RS za okolje in prostor.

⁴⁸ Uradni list RS, št. 17/2012.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 19/2014.

⁵⁰ Uradni list SRS, št. 24/1990.

⁵¹ Uradni list RS, št. 30/2001.

⁵² Uradni list RS, št. 138/2004.

⁵³ Uradni list RS, št. 52/2005.

⁵⁴ Uradni list RS, št. 30/2001.

Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj

Leta 1994 se je dotedanji Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj (še prej je deloval pod imenom Zavod RS za družbeno planiranje) preimenoval v Urad RS za makroekonomske analize in razvoj ter postal organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. Leta 2000 je po prejetju Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Vladi RS⁵⁵ postal samostojna vladna služba, ki je neposredno odgovorna predsedniku Vlade in kot taka deluje še danes. Opravlja strokovne naloge, ki se nanašajo na pripravo in usklajevanje osnov, usmeritev ter nalog razvojne in tekoče politike; na izdelavo analiz gospodarskega, socialnega in regionalnega razvoja; na simuliranje in oceno učinkov ekonomskih in razvojnih ukrepov ter institucionalnih sprememb; na razvoj in uporabo metodoloških orodij za področje dela.

Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov

Urad RS za varstvo potrošnikov je bil ustanovljen leta 1994 z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev⁵⁶ kot organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. Do septembra 1996 je naloge s področja varstva potrošnikov opravljal Sektor za trgovino pri istem ministrstvu, zatem je začel Urad s samostojnim delovanjem. Opravljal je strokovne, upravne in razvojne naloge na področju varstva potrošnikov ter naloge na področju izvajanja javnih služb, ki se nanašajo na vzgojo, izobraževanje in obveščanje potrošnikov.

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu potrošnikov⁵⁷ so se naloge in pristojnosti Urada RS za varstvo potrošnikov prenesle na Ministrstvo za gospodarstvo. Urad je 20. decembra 2011 prenehal delovati kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarstvo.

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence

Leta 1994 je bil z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev⁵⁸ kot organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj ustanovljen Urad RS za varstvo konkurence. Opravljal je naloge nadzora nad izvajanjem zakona, ki je urejal preprečevanje omejevanja konkurence, vodenja upravnih postopkov na podlagi predpisov s področij konkurenčnega prava, odločanja o skladnosti koncentracij s pravili konkurence, izrekanja prepovedi oziroma nalaganja pogojev za zagotovitev skladnosti, spremljanja in analiziranja razmer na trgu, pomembnih za razvijanje poštene in svobodne konkurence, dajanja mnenj Državnemu zboru in Vladi o splošnih vprašanjih iz svoje pristojnosti.⁵⁹

S Sklepom o ustanovitvi Javne agencije RS za varstvo konkurence⁶⁰ so se pristojnosti Urada prenesle na Agencijo, ki je začela delovati 1. januarja 2013.

⁵⁵ Uradni list RS, št. 119/2000.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 71/1994.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 78/2011.

⁵⁸ Uradni list RS, št. 71/1994.

⁵⁹ Uradni list RS, št. 82/2005.

⁶⁰ Uradni list RS, št. 61/2011.

Urad Republike Slovenije za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije – Agencija Republike Slovenije za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije

Urad RS za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije je bil ustanovljen leta 1994 z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev⁶¹ kot organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, delovati je začel maja 1995. Opravljal je zadeve, ki so se nanašale na organiziranje poslovnih konferenc, angažiranje zunanjih domačih in tujih strokovnjakov za pripravo analiz in raziskav posameznih trgov za večjo prodajo slovenskih izdelkov in storitev v tujini ter pridobitev tujih investorjev iz tujih držav v Republiki Sloveniji, sodelovanje na sejmi in njihovo sofinanciranje, organiziranje stalne razstave slovenskih izdelkov v Sloveniji, oglaševanje ekonomske problematike v svetovnih publikacijah, oskrbo s promocijskimi gradivi in tiskanje, videokasete, druge publikacije in sodelovanje na mednarodnih sejmi; strokovne naloge v zvezi s predlaganjem politike do tujih investicij, izvrševanje zakona o tujih vlaganjih, promocijo možnosti za tuje investicije v Republiko Slovenijo, koordiniranje ministrstev in drugih institucij zaradi hitrejšega pridobivanja informacij o možnostih izpeljave posameznih investicij ter na pripravo analiz in informacij o možnostih izpeljave posameznih investicij ter na pripravo analiz in informacij o stanju in razvoju tujih investicij v Republiki Sloveniji.

Leta 2001 se je Urad preimenoval v Agencijo RS za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije, ki je še vedno delovala kot nacionalna institucija za pridobivanje tujih neposrednih investicij in spodbujanje internacionalizacije domačih podjetij. V okviru spodbujanja internacionalizacije podjetij je zagotavljala podjetjem podporo pri njihovih tržnih dejavnostih na tujih trgih. Leta 2005 je pristojnosti Agencije prevzela Javna agencija RS za podjetništvo in tuje investicije.⁶²

Direkcija Republike Slovenije za blagovne rezerve

Direkcija RS za blagovne rezerve je opravljala naloge na področju oblikovanja, hrambe, obnavljanja in uporabe blagovnih rezerv in poslovanja z njimi ter izgradnje in vzdrževanja skladišč, silosov in rezervoarjev za shranjevanje rezerv. Njen pravni naslednik je Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve, ki ga je ustanovila Vlada RS s Sklepom o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda za blagovne rezerve.⁶³ Zavod je z delovanjem začel v letu 1996 in kot samostojna izvajalska institucija v okviru ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, deluje še danes.

Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto

Ustanovljen je bil z Uredbo o ustanovitvi Inšpektorata za telekomunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto leta 2003.⁶⁴ Najprej je deloval v okviru Ministrstva za informacijsko družbo, po njegovi ukinitvi leta 2004 pa je prešel pod Ministrstvo za gospodarstvo, kjer je ostal do leta 2009, ko je ponovno pre-

⁶¹ Uradni list RS, št. 71/1994.

⁶² Uradni list RS, št. 82/2005.

⁶³ Uradni list RS, št. 72/1995.

⁶⁴ Uradni list RS, št. 49/2003. Pred tem je deloval kot Inšpektorat RS za pošto in telekomunikacije.

šel pod drug resor, in sicer pod Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Opravljal je naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem zakonov in podzakonskih predpisov s področja elektronskih komunikacij in pošte ter naloge inšpekcijskega nadzora v skladu z zakonom, ki je urejal elektronsko poslovanje in elektronski podpis.

S 1. aprilom 2012 sta področje poštних storitev in njegov nadzor prešla pod Tržni inšpektorat RS. Na začetku leta 2013 je prešlo področje elektronskih komunikacij na Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve RS.⁶⁵ Inšpektorat RS za elektronske komunikacije in elektronsko podpisovanje je bil na podlagi Uredbe o spremembah Uredbe o organih v sestavi ministrstev⁶⁶ dokončno ukinjen 15. aprila 2013.

Agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj

Agencija RS za regionalni razvoj je bila ob nastanku leta 1999 organ v sestavi Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj.⁶⁷ Opravljala je razvojne, svetovalne, pospeševalne in usklajevalne naloge pri spodbujanju regionalnega razvoja; pripravljala strokovne podlage za dodeljevanje spodbud regionalne strukturne politike različnih področij in vrednotila učinke dodeljenih spodbud; dajala mnenja o regionalnih razvojnih programih, s katerimi so se usklajevala razvojna predvidevanja, in naloge na področju gospodarskega, socialnega, kulturnega, prostorskega in okoljskega razvoja v regiji ter dajala mnenja o skupnih razvojnih programih.

Leta 2003 je Agencija prešla iz pristojnosti takratnega Ministrstva za gospodarstvo pod Službo Vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj.⁶⁸ Ukinjena je bila konec leta 2005, ko so prešli vse obveznosti, zaposleni, materialna in finančna sredstva ter postopki regionalno razvojnih spodbud na novoustanovljeno Javno agencijo za regionalni razvoj.

Zaključek

Področje resorja, pristojnega za gospodarstvo, obsega široko področje različnih dejavnosti – od internacionalizacije, podjetništva, tehnološkega razvoja, turizma, notranjega trga do regionalnega razvoja in lesarstva, kar je skozi leta prispevalo k temu, da so bili resorji ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, večkrat oblikovani na različne načine. Od velike razdrobljenosti ministrstev z začetka 90. let 20. stoletja se je postopoma izoblikovalo eno veliko ministrstvo, ki pokriva in usklajuje celo vrsto dejavnosti in zagotavlja podporo krepitvi mednarodne konkurenčnosti slovenskih podjetij ter z različnimi ukrepi poskuša zagotoviti čim stabilnejše ter čim bolj predvidljivo in konkurenčno gospodarsko okolje za rast in razvoj slovenskih podjetij na slovenskem in tujih trgih. Za podrobnejše izvajanje različnih ukrepov so ministrstvu v pomoč tudi organi v sestavi in različne izvajalske ustanove.⁶⁹

Drobljenje in razdruževanje najvišjih upravnih organov, ki so pristojni za gospodarstvo, se v valovih dogaja že ves čas od konca druge svetovne vojne leta 1945 naprej. Po večjem številu različnih ministrstev se leta ponovno združijo v eno močno ministrstvo, temu spet sledi razdružitev v več organov. Vsaka nova

⁶⁵ Uradni list RS, št. 109/2012.

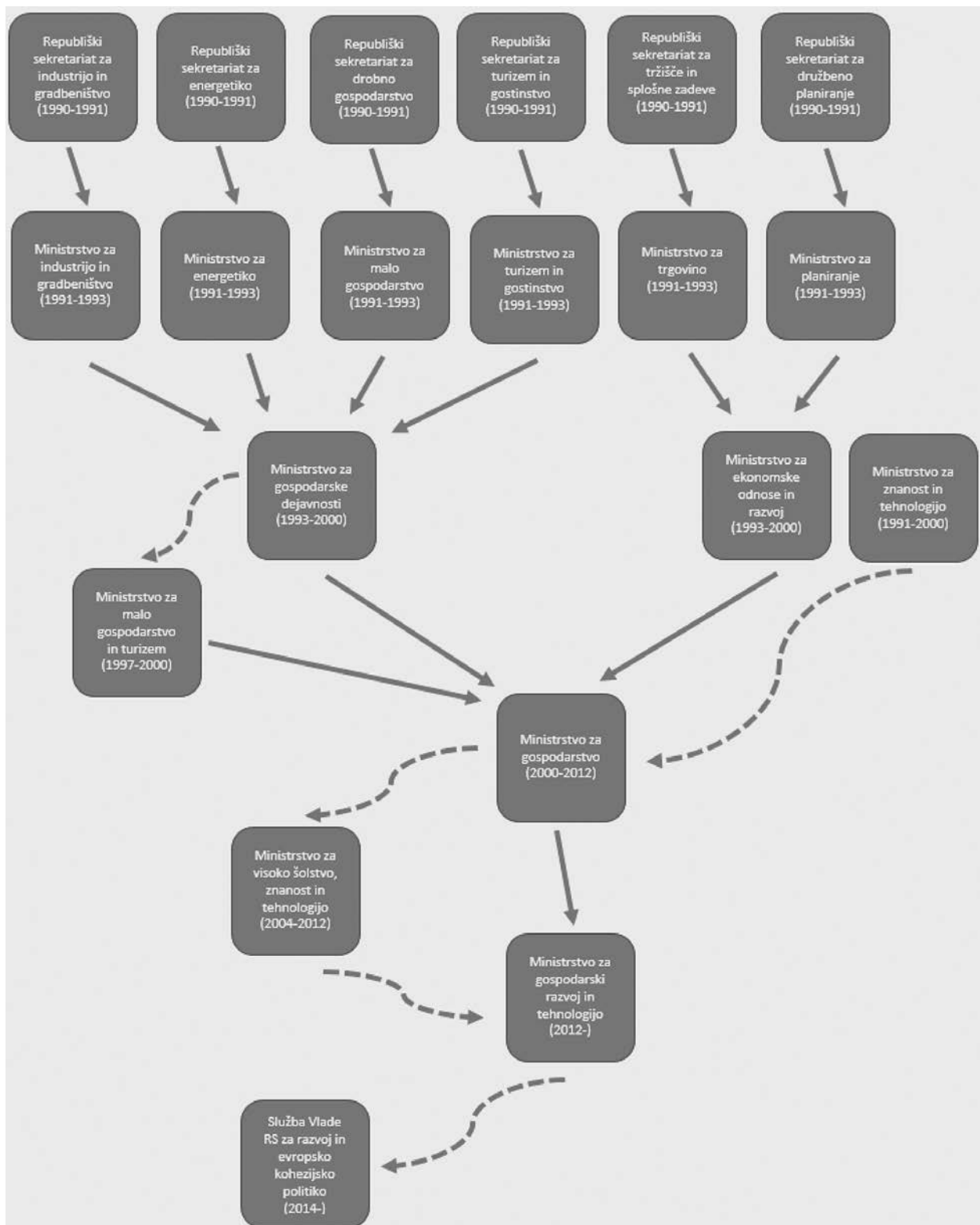
⁶⁶ Uradni list RS, št. 24/2013.

⁶⁷ Uradni list RS, št. 60/1999.

⁶⁸ Uradni list RS, št. 56/2003.

⁶⁹ O Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-gospodarski-razvoj-in-tehnologijo/o-ministrstvu/> (dostop: 17. 8. 2022).

Shema 7: Razvoj republiških upravnih organov, pristojnih za gospodarstvo

vlada si s spremembo zakona o vladi in drugimi akti oblikuje delo na način, kot si ga je zamislila, da bo najlažje izpeljala zastavljene cilje, kar včasih privede do sprememb in reorganizacij. Zadnja sprememba, ki se obeta ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, je prenos delovnih področij regionalnega razvoja, tehnologije in oskrbe z naftnimi derivati na Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo ter Ministrstvo za visoko, šolstvo, znanost in inovacije. Na novo bo ministrstvu, ki se bo preimenovalo v

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, priključeno delovno področje športa, ki je bilo pred tem del Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.⁷⁰

Delček arhivskega gradiva pravnih predhodnikov ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, ki je nastalo po letu 1990, je Arhiv RS že prevzel. Prevzeta je glavnina gradiva Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj v fizični obliki, ki je nastala v letih 1994 do 2002 in se hrani v 249 arhivskih škatlah ter ima signaturo SI AS 2089. Od organov v sestavi je prevzeto gradivo Republiškega rudarskega inšpektorata do leta 2005 s signaturo SI AS 283, gradivo Republiškega energetskega inšpektorata do leta 1999 s signaturo SI AS 2140 in gradivo Urada RS za varstvo potrošnikov iz obdobja 1999–2013 s signaturo SI AS 2201.

Organi v sestavi in izvajalske institucije večinoma hranijo arhivsko gradivo vsak v svojih prostorih, ločeno od gradiva ministrstva. Večina gradiva predhodnikov se še vedno hrani na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, kjer so že pristopili k odbiranju in popisovanju tega arhivskega gradiva, vendar bo zaradi velikih količin arhivskega gradiva preteklo še kar nekaj časa, preden bo vse arhivsko gradivo urejeno, popisano in predano Arhivu RS ter tako na voljo raziskovalcem in drugim uporabnikom na vpogled v razvoj in delovanje najvišjih upravnih organov s področja gospodarstva po letu 1990 in različna področja slovenske gospodarske zgodovine.

VIRI IN LITERATURA

URADNI LISTI

Uradni list Socialistične republike Slovenije, 1980, 1982, 1986, 1990.

Uradni list Republike Slovenije, 1990, 1991, 1993, 1994, 1995, 1997, 1999, 2000, 2001, 2003, 2004, 2005, 2006, 2009, 2011, 2012, 2013, 2014.

INTERNETNI VIRI

Cilji in naloge Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo: http://mgt.arhiv-spletisc.gov.si/si/o_ministrstvu/cilji_in_naloge_ministrstva/index.html (dostop: 17. 8. 2022).

Cilji in naloge Ministrstva za gospodarstvo: http://arhiv.nuk.uni-lj.si/way-back/20110606091251/http://www.mg.gov.si/si/o_ministrstvu/cilji_in_naloge_ministrstva/ (dostop: 17. 8. 2022).

O Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-gospodarski-razvoj-in-tehnologijo/o-ministrstvu/> (dostop: 17. 8. 2022).

⁷⁰ Zakon o spremembi Zakona o Vladi Republike Slovenije je bil v Državnem zboru RS sprejet 22. junija 2022. Zaradi vloženega predloga za razpis zakonodajnega referendumu zakon še ni bil objavljen v *Uradnem listu*.

SUMMARY

ADMINISTRATIVE BODIES IN THE FIELD OF THE ECONOMY FROM 1990 TO 2022

The article discusses the development of the republic's administrative bodies in the field of the economy in the period from 1990 to the present day. After the first post-war multi-party and democratic elections, a new government was formed in the spring of 1990, which had several secretariats responsible for the economy: the Republic Secretariat for Industry and Construction, the Republic Secretariat for Energy, the Republic Secretariat for the Market and General Affairs, the Republic Secretariat for Tourism and Hospitality Industry, the Republic Secretariat for Small Business and the Republic Secretariat for Social Planning.

After the independence of Slovenia in 1991, the secretariats were replaced by the following ministries: Ministry of Industry and Construction, Ministry of Energy, Ministry of Tourism and Hospitality Industry, Ministry of Small Economy, Ministry of Trade and Ministry of Planning.

In 1993, two larger administrative bodies were created, which covered the field of economy and merged the previous bodies into the Ministry of Economic Activities and the Ministry of Economic Relations and Development. Both operated until 2000, when, together with the Ministry of Small Economy and Tourism, which operated as an independent ministry between 1997 and 2000, they merged into the Ministry of Economy. The field of technology was part of the new body for the first four years and was re-attached in 2012 when the Ministry of Economic Development and Technology was created. Under this name, the ministry still operates today.

The article also lists the ministers who headed individual ministries, constituent bodies and executive institutions.